

De toekomst ligt in het verleden

In het kader van het Jaar van de Historische Buitenplaats wordt op 24 maart 2012 een themadag georganiseerd door de Nederlandse Tuinenstichting, in samenwerking met Erfgoedvereniging Heemschut. Op een uitgelezen locatie, het schitterend gerenoveerde Kasteel De Vanenburg, vertellen deskundige sprekers over 'Verleden, heden en toekomst van de historische buitenplaats'. Daarnaast zijn er rondleidingen door huis en park.

Tekst - Éva Kovács Fotografie - Éva Kovács, Claus van den Hoek

Het Gelderse landgoed De Vanenburg ligt in het buitengebied van Putten en kijkt terug op een lange geschiedenis. De oorspronkelijke tuin uit de zeventiende eeuw is waarschijnlijk ontworpen door de Amsterdamse architect Philip Vingboons. De kern van deze aanleg, de rechthoekige grachten- en singelstructuur, is gaaf bewaard. Het kenmerkt zich door een vierkant, opgedeeld in drie gelijke rechthoeken, waarvan het middelste is omgracht. Aan het einde van de achttiende eeuw is de aanleg, met uitzondering van het vierkant, veranderd in de landschapsstijl met slingerende paden en waterpartijen. Op het centrale deel staat de huidige, negentiende-eeuwse bebouwing. Het landhuis en de bijgebouwen zijn in 1870 naar één concept, in eclectische stijl tot stand gekomen. De sterke symmetrie en mooie verhoudingen tussen de gebouwen; het huis en het toenmalige koetshuis en de oranjerie, stralen kracht en harmonie uit. De samenhang is een van de redenen waarom het complex begin 2010 de status beschermd rijksmonument heeft verkregen.

Duurzaam beheer voorop

De betekenis van de historische tuinaanleg is de andere reden voor deze status. Dat het behoud van een dergelijk groen erfgoed een zeer specifieke taak is, komt duidelijk naar voren in een gesprek met tuinbaas Marco van Buiten. Hij is al tien jaar verantwoordelijk

voor de tuinen van De Vanenburg en benadrukt het belang van de uitwisseling van kennis en ervaring met andere tuinbazen van buitenplaatsen, verenigd in het 'Gilde van Tuinbazen'. Een tuinbaas moet vooruit kijken en zich altijd afvragen wat het effect van een ingreep op lange termijn is en hoe hij een bepaald beeld vanuit historisch perspectief vast kan houden. Voorbeelden van duurzaam beheer zijn goed te zien rondom het kasteel. Zo staat er naast de Sequoiadendron op leeftijd al een jong exemplaar aangeplant om het beeldbepalende assortiment te behouden.

Kweken voor de keuken

De tuinbaas van een historische buitenplaats is niet alleen bezig met het behouden van het verleden, hij moet zich ook aan de nieuwe ontwikkelingen aanpassen. Net als vroeger, horen bij de functie van de tuinbaas vele taken. Zo moet hij de medewerkers, de vroegere tuinknechten, aansturen, het budget beheren, rekening houden met milieu-eisen en arbeidsvoorwaarden, evenementen zoals onze themadag begeleiden, en bezoekers rondleiden, wat Marco met veel plezier doet. Hoewel de eigenaar de grote lijnen van het beheer bepaalt, kan de tuinbaas een belangrijke rol spelen bij de inrichting en vormgeving van een landgoed of buitenplaats.

De favoriete plek van Marco is de ommuurde tuin. "Hier krijg je kansen om je te ontplooien," zegt hij enthousiast. "De grens tussen hobby en beroep vervaagt hier." Het nieuwste plan, om een kokstuin in te richten, verkeert nog

in een experimentele fase. Hij heeft veel aandacht voor het combineren van nut met sier, het kweken van groente met oog voor esthetische waarden. Een veel gebruikte praktijk uit de negentiende-eeuwse ommuurde moestuin. Nog een bewijs hoe het verleden heden en toekomst kan bepalen.

Het behouden van het verleden op De Vanenburg is veilig gesteld en gezien de resultaten van de inspanningen van de afgelopen jaren, lijkt het erop dat niet alleen zijn heden, maar ook zijn toekomst in goede banen is geleid.

Voor de themadag 'Verleden, heden en toekomst van de historische buitenplaats' kunt u zich nog aanmelden. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar onze website: tuinenstichting.nl (zie agenda in de rechterkolom).

